

Cerkvene zadeve.

Sv. Jožef pri Mariboru.

(Zgodovinska črtica.)

(Dalje.)

Početkom leta 1727. je zgubil Ekhart svojo prvo soprogo Marijo Klaro in julija t. l. je vzel v zakon Ano Elizabeto, hčer Matjaša Čanderja, bivšega ces. tajnika, takratnega lastnika Radvanja. Z njo je priženil Radvanj, a prevzel ga je še le po smrti tasta, dne 1. julija 1738.¹⁾

Druga soproga, Ana Elizabeta, roj. Čander porodila je Ekhartu v Mariboru 5 otrok, namreč: 11. aprila 1728 Marijo Elizabeto, 29. oktobra 1730 Matjaša Fidela, 2. julija 1732 Janeza Frančiška Ksav., 25. julija 1733 Janeza Jakoba, in 25. decembra 1734 Janeza Kristijana.²⁾

Janez Severin Ekhart je bil, soditi po tem, kar nam je o njem znano, vseskozi odlični mož in plemeniti značaj. Kot javen notar si je v Mariboru kmalu pridobil toliko zaupanje in spoštovanje, da so ga meščani že leta 1710. izvolili svetovalcem; 1730 postal je celó župan ter je kot tak služboval 6 let.³⁾

Leta 1738. se je z obitelji preselil v Radvanj. Dne 12. novembra 1746 je s svojo soprogo Ano Elizabeto sporočil vinograd na Stari gori pri Rušah za 6 letnih sv. maš cerkvi Matere božje v Rušah⁴⁾ ter je umrl v Radvanju dne 11. septembra 1747⁵⁾, star 69 let in 19 dni. Pokopali so ga dne 12. t. m. v cerkvi sv. Jožefa pri stranskem oltarju Matere božje.⁶⁾ V steno je vzdana plošča iz belega pohorskega marmorja, na kateri se pod grbom z oroslanom nahaja sledeči napis:

Wilst wissen Wandersman wer ligt allhier begraben,
Disse Zeillen seche an sie werden es dir sagen;
Ein Notarius publicus von Pabst und Kayser aus,
Guttäther vnd Vogtherr disses Würdigen Gotteshaus,
Herr Severin Ekard War er genand
Als Statrichter zu Mahrburg sehr wohlbekand,
Er lebte 69 Jahr vnd 19 Tag in disser Sterblichkeit,
Vnd schide den 11ten 7 ber in die Glückselige Ewigkeit
Das Tausend Siben Hundert Siben vnd Vierzigste Jahr
Fügte allhier zusammen ein edles Paar,
Da den 15ten 7 per in einen Monath vnd Jahr
In dissen Grab auch bevgesezt war
Dessen Frau Schwiger Tschanderin
Eine gebohrne Plapartin
Nachdem sye 66 Jahr vnd 15 Tag in dissen Leben vollend
Erhielte sye durch den Todt ein seeliges End.
Ligt also Allhier der Frau Wittib bester Schaz begraben
Was sye am höchsten schätzt, Muss disser Grabstein haben
Gott gibe Beyden zu dem Lohn
Die ewige Freud vnd Himelseron.

Vixere pie, requiescant placide, resurgent beatissime.⁷⁾

Kmalu potem, ko je bila nova cerkev sv. Jožefa izgotovljena, sprožilo se je vprašanje, kdo-li je njen patron in kdo njen vogtijski gospod. Pravdo, ki je vsled tega med hočkim nadžupnikom in lastnikom Radvanja nastala, razsodila je dvorska komora dne 4. februarja 1730 tako, da je hočki nadžupnik patron, lastnik Radvanja pa vogtijski gospod cerkve. Ker pa lastniki Radvanja v poznejših letih vogtijske pravice niso izvrševali, marveč so se jej celó odpovedali, postal je deželni vladar, kot patron hočke nadžupnije, vogtijski gospod cerkve sv. Jožefa.⁸⁾

¹⁾ C. Schmutz, Hist.-Top. Lexicon von St., III., 404.

²⁾ Krstna knjiga mariborske župnije.

³⁾ Matične knjige v Mariboru. Da bi bil župan že od leta 1716., kakor trdi dr. G. R. Puff (Marburg, II., 172), ne more biti resnično, kajti v matičnih knjigah so za ista leta navedeni sledeči župani: 1716 Andrej Schlosso, 1717 in 1718 Mihael Herzer, 1719 Janez Jurij Pilgramb, 1720 do 1723 Andrej Franc Schallner, 1723 Janez Ernest Hizlperger, potem pa do 1730 Janez Jurij Mikatitsch.

⁴⁾ Ign. Orožen, I., 375.

⁵⁾ Ne 1743, kakor poroča I. Orožen (I., 35) in tudi ne 1740, kakor trdi dr. G. R. Puff (Marburg, I., 131.)

⁶⁾ Mrtvaška knjiga v Hočah.

⁷⁾ Ign. Orožen, I., 35 in 36.

Cerkev sv. Jožefa je do leta 1751. spadala pod oglejski patrijarhat. Ko pa je bil ta vsled ukaza papeža Benedikta XIV. omenjenega leta razdeljen v dve nadškofiji, namreč videmsko in goriško, prišla je cerkev sv. Jožefa pod goriško nadškofijo.

Prvi goriški nadškof, Karol Mihael grof Attems, ki si je že leta 1751., o priliki svojega prvega obiskovanja župnij na Dravskem polju, bil tudi zalo in daleč znano cerkev sv. Jožefa ogledal, je nameraval, pri Sv. Jožefu ustanoviti lastno župnijo. Ugodna prilika za to se mu je ponudila leta 1760. Dne 19. julija t. l. je namreč požar zopet upepelil farovž in gospodarsko poslopje župnika v Lembahu, kar je takratnega župnika Pavla Saurerja tako potrla, da je sklenil, preseliti se k Sv. Jožefu in župnijo tje prestaviti.¹⁾ Pisal je takoj goriškemu nadškofu. Ta je odobril njegov namen ter ga vladi v potrjenje predložil. Pa kakor sploh v enakih zadevah, pisarilo se je tudi v tej mnogo zdaj sem, zdaj tja, razna preiskovanja z dolgotrajnimi razpravami in obravnavami so se vršila, a ker si je župnik Pavel Saurer bil med tem v Lembahu že nov farovž postavil, ostalo je vse, kakor je bilo; — cerkev sv. Jožefa ni zadobila časti župnijske cerkve. Pač pa jo je dne 5. julija 1766 zadela druga čast, da jo je namreč zopet obiskal in slovesno posvetil že navedeni goriški nadškof Karol Mihael grof Attems.²⁾ Za to visoko svečanost je bila z hvalevredno požrtvovalnostjo takratnega lastnika Radvanja, Janeza Jurija Nagerla, pod nadzorstvom beneficijata Ulrika Jakoba Breclja, vsa prenovljena in v najlepšem kinču je vsprejela svojega višjega pastirja. Braz dvoma je takrat dobila tudi nove orgle; prejšnje, zelo majhne, so že leta 1742. za 50 gld. prodali cerkvi sv. Bollenka na Pohorju.³⁾

Veliki dobrotnik cerkve sv. Jožefa, Janez Jurij Nagerl je bil l. 1767. povzdignjen v viteški stan s primkom: »Rosenbüchel«⁴⁾ ter je umrl v Radvanju. Pokopali so ga v cerkvi sv. Jožefa dne 10. junija 1780.⁵⁾

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Narodno gospodarstvo.

(Govoril poslanec in vodja Fr. Povše na vseslovenskem shodu.)

(Konec.)

Zavarovalnice naj branijo naše imetje pred vničanjem, zato moramo skrbeti, da se zavarovanje proti ujmam, požaru, živinskim boleznim razširi in tako uredi, da bo tudi mogoče revnejšim zavarovati se, in naj v tem vrše deželni zastopi svojo dolžnost, ter naj uvedejo obligatorno zavarovanje.

Osobito država pa se naj že loti zavarovanja delavcev za čas onemoglosti in starosti, ker s tem bo velik del našega socialnega vprašanja srečno rešen; težavna naloga pa vredna napora in žrtev, da ublažimo stanje naših pridnih delavcev, saj je prav ogromno število našega naroda, katero odpada na delavski stan.

Za njega boljše stanje mora skrbeti država in naši poslanci morajo zahtevati od vlade, da potom zakonov vse stori v varstvo in boljše stanje delavcev.

Žal, da naših pridnih delavcev delo kopiči zaklade nam nenaklonjenim ptujim kapitalistom. Zato bodi nam skrb, da varujemo interese tudi naših delavskih bratov. Ni mi že zaradi pičlo odmerjenega časa, pol ure,

¹⁾ Ign. Orožen, I., 359.

²⁾ Tisti, I., 36.

³⁾ Ign. Orožen, I., 248.

⁴⁾ C. Schmutz, Hist. — Top. Lexicon v St., III., 2.

⁵⁾ Mrtvaška knjiga v Hočah.